

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyenlő részletekben 10 fillér.
Közsegek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szerkesztői részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetmények s előfizetési pénzek
küldendők.

Hegedüs Sándor.

Mondhatnók: a mi Hegedüs Sándorunk. Mert hisz közülünk való ember ő, a napi események megörökítőinek gyorseszű munkásai között élestedt meg termékeny elméje. Sajnos, nem a mienk ő már. Ahol a hatalmat osztogatják és az ország sorsát intézik, telismerték a zsurnalisztában a hivatott államférfit, a nagy és új eszméktől áthatott alapos nemzetgazdászt. Kiragadták őt körünkből, hogy odaállítsák az ország élére. Aki eddig szóval és tollal harcolt a nemzet anyagi boldogulásáért, legyen ezentul módjában tetteivel elérni a nagy célokat, melyeket a vezérezikkek hasábjain hirdetett.

Szerencsés választás volt, Baross óta a legszerencsésebb. Mint a hatalmas vasminiszterét, Hegedüs működését is az alkotások országutja fogja jelezni.

Mikor elfoglalta az ipar- és kereskedelmi miniszteri széket, nem igyekezett szemkápráztató programmal hangulatot teremteni a maga számára. Hanem elfoglalta a hivatalát, s belefogott a munkába. S munkájának eredményét már is olyan alkotások jelzik, melyek a leghatározottabb sikert jelentik s melyekből a legbiztatóbb reményeket meríti a nemzet.

Bátorság és a maga erejébe vetett bizalom jellemzik első sorban Hegedüs Sándor minisztert. Ő szakított elődeinek azon félős gyöngédségével, melylyel azok kereskedelmi életünk egyik-másik már helytelenné vált intézményével szemben

viseltettek. Ezek az intézmények tán szükségesebbek voltak akkor, midőn kereskedelmünk és iparunk csecsemő korát élte. De most midőn hatalmasan bontja szárnyait az önálló magyar kereskedelem, midőn a gazdag és termékeny Balkánnak Magyarország a beszerzési és rakodó piacza, csakis nagyszabású kereskedelmi politikával lehet előbbre vinni az ügyet és a fejlődés korszakából feumaradt helytelenségeket ki kell irtani.

Ezt a célt akarta Hegedüs első sorban megvalósítani, hogy akadályok nélkül haladhasson előre.

Benyújtotta a megrendelések gyűjtéséről szóló törvényjavaslatot. Haragosan zudultak fel ellene egyes körök, akik a harminczéves gyakorlat alatt megszokták, hogy minden kereskedelmi törvényt az ő kedvükért hozzanak. De az ország és a kereskedő világ többsége is fölkelt és a Hegedüs kibontott zászlaja alá sorakozott. S az öreg szatócsok haragos zugása között törvény lett a javaslatból, melynek hasznos voltáról első sorban azok fognak meggyőződni, akik fölfortyantak és ellenezték.

Mint hosszú szárazság után az áldásos eső, úgy járta be a hazát Hegedüs Sándor jelszava, az iparpártolás. A jelszó egyszerűbe országos akciózt teremtett és számos jelenség mutatja, hogy az akció nem eredménytelen. Ahol csak lehetséges kizsorig a külföldi ipartermék, hogy helyet adjon a magyarnak. Daczára ennek, még csak elején vagyunk a kezdetnek,

évtizedek mulasztását nem lehet olyan hirtelen helyrehozni. A miniszter tettek dolgában is elől jár a jó példával, egymást érik a hazai ipar pártolására utasító rendeletek.

Fontos törvény van most a megvalósulás stádiumában: a tisztességtelen versenyről szóló. Ez is a Hegedüs alkotása. A tisztességtelen verseny is rákfenéje a magyar Merkúrnak, de Hegedüs biztos kézzel fogja begyógyítani ezt a sebet is, bárhogy ágáljanak ellene azok, akik a vigéztörvényt is keserves sopánkodással fogadták. Készül a kereskedelmi miniszteriumban egy másik nagyfontosságú törvény is: a biztosítás reformjáról szóló. Régi szükségét fog pótolni és új, tisztességes helyzetet fog teremteni a biztosítási ügy terén. És még sok nagyobb és kisebb jelentőségű újítás vallja Hegedüst atyjának, kiesiny a hely, hogy mindent itt felsoroljunk.

S midőn ismertettük a minisztert és az ő nagy munkálkodását, tökéletlen volna a sorok tartalma, ha meg nem emlékeznénk arról a szakavatott nagy apparátusról, mely nélkül meddőek lennének a legnagyobb államférfiúi törekvései is. A szakférfiak, akik a kereskedelmi miniszteriumban az ügyek élén állanak, mindegyik első rendű kapacitás a maga dolgában. Lelkes buzgalommal sorakozik ez a perfect tisztviselői kar a miniszter köré. Vértessy, Sztéryni osztálytanácsosok, Lers dr. titkár országosan ismert férfiak már, daczára annak, hogy az ő munkájuk nem

T Á R C Z A.

Vörösmarty Mihályról.

Irta: Dr. Balogh Vendel.

(Folytatás.)

Később már férfiasabb hang szólal meg lyráján, melyen átrezg mély fájdalma, „Börzsönyben” című 1825. okt. 10.

„Oh a jég valóság vad kezével
Mennyi szépet, mennyi jót leszed.
Sziv, ha ennek birtokába estél,
Nem lesz többé kedves ünneped.
Engem szép szerelmem hajnalától,
A reménynek legszebb csillagától,
Megfosztott és pusztán itt hagyott.”

Hogy nevelősködése véget ért, még akkor is, azután is szerette Etelkáját mélyen és igazán. Ez idő tájt írta Zalán futását, a melybe mellékesemény képpen bele szövi Ete és Hayna szerelmes történetét, mely s intén az ők viszonyukra vonatkozik. A „Cserhalom” című hőskölteményben egy Árbocz nevű kun ifju által elrabolt magyar leány szépségét és bájait kimeríthetetlen hévvel festi a szemlélésére ment kun ifjak nyelvével. A leány az ősz Ernyeinek Etelka nevű leánya. Ki ne ismerné fel ebben a költő

ideálját, a szép Perczel Etelkát? Költői szépségekben talán leggazdagabb a Demberé, ki midőn Árbocz sátrába megy, a leány arcát meglátja, elámul, és midőn a szó vissza kerül ajkára, imigy szól:

„Árbocz, téged az ég megbüntet, hogy kiraboltad,
Vagy maga e lányka rablá szépségét az égtől
S most büntetve van itt. Asszony nem szülhete ilyet,
Tej nem táplálá, hanem élt fenn illatozónnal.
Elkerülék őt a szelek és harmatba fűrészté
Arczát a hajnal s most arczái szebbek azénál.
A hajnal csak azért lett szégyent vallva pirossá.
Nézzed bár szemeit, mi van ottan földi? az éjjél
Legfeketébb foltját napnak közepébe ha tennéd,
Még az lenne, talán, szeme nyílt fényére hasonló.
Oh, Árbocz, mond s a hajnalt leimádkozom érte,
Elhozom a napot s minden ragyogását az égnek
S itt hagyom érte neked, mert ő maga szép napelöttem.”

A női szemeknek leírását merészebb képekben csak talán Petőfinél találjuk. P. o. Salgóban, hol az elrablott Perennához Kompolti Dávid szól:

Hah, végre, végre nyílnak szemeid.
Milyen szemek, mily égetően vakítók!
Hová jutottam? hol vagyok? talán a
Teremtő műhelyében, a hol a
Napok készülnek? ottan, ottan... oh,
Ha e két nap az égre felkerül:
A mindenséget porrá égeti!

Vörösmartyanak ifjúkori szerelmére vonatkozólag, mely fájdalommal és lassu lemondásával a késő férfikorba nyulik, még csak azon vonásait említem meg, mely Eger ezimű hős költeményében a baldokló Omár ajkáról zeng Dobó leányához, kit titkon és reménytelenül szeretett, éppen mint ő s ebben is saját szerelmének adott viszhangot.

„Oh, szerelem, lelkem szép boldogsága! Te ölsz meg.
Még ha van álmom az élet után, csak egy álmom óhajtok,
Egy pillantatot a nagy öröklét boldog egébe,
S látni dicső Idát, a mint szemlélttem először
Butalan évében, midőn ifju lelke szemében
És nemes arcán, és tündökölt mindenik ízén
A hogy először rám fordult nagy barna szemével,
(Mint két féle szerencsének birodalma, s hogyan szűz
Ajka elhagyatott Hiadort mosolyogni taníták)
Oh, csak ez egy látást engedj mindennek adója!
Vesszek el azután, tégy morzsává feketegedben,
Tégy habütött szirtté, s ne legyen több álmom azontul.”

Ezekből láthatjuk, hogy szíve által át élt ezen tragédia jótékonyan hatott költészetére. Az imádott leány képe volt a minta azokhoz a gyöngéd, finom és szűzies leányokhoz, kiket eposzában megörökített.
„Áldom őt, írja egyik levelében, mert általa fejlett ki bennem minden érzemény.”

Azonban sem a Pesti pezsgő élet, hol 1825-től állandóan lakott, sem részvétele a nemzeti nagy

Szerkesztő: Balogh Vendel

a nagy nyilvánosság előtt történik. De a tudás és a szorgalom hire utat tör magának a bürokból. Hegedüs sikerei egyuttal a tisztviselői kar sikereit is jelentik.

Hogy milyen széles látókörű és nagyra hivatott államférfi Hegedüs, azt legjobban bizonyítja az a szellem, mely munkálkodását átlengi. Ez a szellem nem féltékeny gonddal őrzi ellen a más gazdasági ágak boldogulását és előtérbe jutását, hanem igenis kezére jár és támogatja a más gazdasági ágakat is, nem tűr jogosulatlan előnyöket és igazságtalan hátrányokat. Csakis úgy boldogulunk, ha kereskedelmünk és iparunk a kezére jár mezőgazdaságunknak és megfordítva. Ezen a sarkigazságon nyugszik Hegedüs politikája. Ki meri mondani, hogy nincs igaza? Be kár, hogy ez az igazsága csak most jut érvényre. Hol tartanánk most, ha husz év óta kormányoznák ebben a szellemben az országot.

De ne kétségeskedjünk: hisz itt van Hegedüs Sándor. Ha van férfi, aki békés küldetést van hivatva teljesíteni, úgy az a mi kereskedelmi miniszterünk.

Politikai hírek.

Megüresedett képviselői mandatum. Mint már jeleztük volt, a király Dr. Bély Lászlót a kézdivásárhelyvidéki választókerület ifjú képviselőjét kinevezte Nagyküküllő vármegye főispánjává s így Bély a képviselői mandátumról lemondott s lemondását a képviselőház mult hétfői ülésén be is jelentette Perczel Dezső elnök s egyuttal fölhatalmazást kért és kapott is már a háztól, hogy az új képviselő választás elrendelése iránt intézkedhessék. Így tehát pár hét múlva képviselőválasztás lesz Kézdivásárhelyen, melyen Bély Tivadar szabadelvűpárti képviselőjelölttel szemben Szacsavay Sándor függetlenségi jelölt fog megpróbálkozni. A szabadelvűpárt jelölésénél lapunk más helyén bővebben foglalkozunk. Háromszékvármegye központi választmánya decz. 15-iki gyűlésében állapítja meg a választás napját s választja meg a választási és küldöttségi elnököket, helyettes elnököket és jegyzőket.

Tisza Kálmán üdvözlése. Háromszékvármegye közigazgatási bizottsága mult szerdán tartott ülésében Ujvárossy József kir. tan. indítványára elhatározta, hogy Tisza Kálmán volt kormányelnököt, a közigazgatási bizottság megalakítóját születésnapja 70-ik fordulójára alkalmából fölratban üdvözl.

munkában, mely ujja szülte hazánkat, sem napról-napra gyarapodó hirneve nem mosták ki szívéből a lányka képét, mind az ideig, míg a már-már élete felé jutó férfiban, egy újabb, komolyabb szerelem nem támadt, mely aztán élete végéig boldogította.

Említém, hogy a magyar nő Vörösmarty ideájában a legtokéletesebb, ugyyszólvá legeszményibb alakban él s így testesíti meg őket. Egész lehetet finomsággal írja le „Hedvig” című legendájában a szűz leányt:

— — — — — ott ül,
Ifjúsága hajnal köntösében,
S rózsá felhők arca, szép hajának
Gyenge fodra barna köd valának,
S minden, a mi kellem és gyönyör van,
Harcban állott természet, vonásin;
S a szemérem diadalma rajta,
Mint királyné ünnepel szeliden.

Kell-e szebb, gyönyörűbb alakja a magyar leánynak, mint a minőt a költői beszédek valódi gyöngyében, „Szép Ilonka”-ban előnkbe állít?

Az imént hallott beszélyke két utolsó szaka, mely Ilonka szerelmének fölébredését és hervadását rajzolja, kiválóan sikerült. Az atya az ismeretlen vadással poharaz, látjuk Ilonkát a házban forgolódni,

Az üdvözlő irat szerkesztéséért Vajna Miklós vármegyei főjegyzőt bizta meg a bizottság

A nemzetiségi törvény revíziója. Háromszék vármegye feliratot intézett a képviselőházhoz és miniszterelnökhöz a nemzetiségek egyenjogusultságáról alkotott 1868. évi XLIV. t. cz. módosítása érdekében. Háromszék vármegye alispáni hivatala most ezt a feliratot lelkes hangú közirat kíséretében megküldötte az ország valamennyi törvényhatóságának azzal a felhívással, hogy hasonló akezióval az ő küzdelmüket támogatassák. A székes főváros közönsége Háromszék vármegye köriratát a fővárosi tanácsnak adta ki, hogy a kérdés kellő tanulmányozása és a szakbizottságok meghallgatása után tegyen a dolog érdemében megokolt javaslatot. — Baja város törvényhatósági bizottsága mult szombaton rendkívüli közgyűlést tartott a napirendre áttérve, a közgyűlés óriási lelkesedéssel határozta el, hogy Háromszék vármegyének azon átiratát, melyben az országgyűléshez intézett s a nemzetiségi törvény módosítását kérő feliratát pártolni kéri, pártolja és hasonszellemű felirat küldését határozta el.

A román nemzetiségi kérdés propagálása. A Pol. Ért. értesítése szerint január hó 15 én román nemzetiségi napilap fog megindulni a fővárosban, mely a monarchia románságának lesz szószólója. A lap ezime „Federatione” lesz, szerkesztője pedig egy ismert nevű román politikusunk. Az új lap megjelenése több erdélyrészi román újság megszűnését fogja maga után vonni, első sorban a Tribunaét, mely már ugys jóideje haldoklik. Különösen az erdélyrészi oláhság várja már nagy kíváncsisággal az új lapot.

Karácsonyi vakáció. A képviselőháznak ez idén meglehetősen hosszú karácsonyi szünetelése lesz, December huszadika táján, az ünnepre való tekintettel, felfüggeszti a Ház tanácskozásait és mint halljuk, január 14-éig, a görög-kath. újév utánig nem fog üléseket tartani. A szünetidőnek megkezdése előtt minden valószínűség szerint nem csupán a sürgős tulajdonságu provizorius törvény javaslatokat tárgyalja le a Ház, hanem az állami költségvetés részleteiből is jó darabot el fog intézni.

A kézdivásárhelyvidéki szabadelvű párt közgyűlése.

— Újraalakulás, képviselő jelölés, programbeszéd. —
— decz. 14.

A kézdivásárhely vidéki szabadelvű párt régen nem adott életjelt magáról. Most, hogy a választókerület képviselője: a 30 éves Bély László Nagyküküllő vármegye főispánjává nevezetett ki s miatt mandátumáról lemondott, a népes kerület választópolgárai közül mintegy pár százan gyűltek össze Kézdivásárhelyen a „Millennium” vendéglő nagytermében, hogy újra fölvegyék a munkásság fonálát.

közben meg-meg áll s bámulja az előbb hallgatag, később lelkes idegent, ki őt az erdők szép virágának nevezi és felköszönti. Merengve kéri magában: „vaj ki ő és merre van hazája”, de a szűzi szemérem lezárja ajkait, szereti, de azt el nem árulhatja még is meg tudjuk, mikor a bucsuzó vadásznak azt mondja:

Emlékezzél visszatérni hozzánk
Jó vadász, ha meg nem látogatnánk!

Ez egy rendkívül bájos jelenet. Jellemző vonás az, hogy midőn Budára meue aggó gondolattal keresi a nyájas ismeretlent, arca az érdeklődés hevében majd ég, majd színében elhal és a mint megtudja, hogy a király az, többé nem szól. A mély fájdalomnak csak a hallgatás lehet igazi kifejezője.

Érezzük az ártatlan szív hervadását, melyet a költő oly szépen hasonlít a liliumhulláshoz. Vörösmarty maga is azon hitben van, hogy a legbájosabb női eszményképet Ilonkában öröklítette meg, mert ezt kiválóan kedvelte s később házassága után nagyobb leányát Ilonkának kereszteltette s neki adta költői dicsőségének ezen sugarát, mintegy örökségül, mint Gyulai Pál említi az életrajzi adatokban.

(Polyt. köv.)

A közgyűlés első teendője volt az újra alakulás. Damokos Albert, a párt nagytekintélyű elnöke e év nyarán elhunyván, midőn e vesztesség feletta közgyűlés részvétőt fejezte ki, az így üresedésbe jött elnök tisztre Potsa Gyula, peselneki tekintélyes birtokost választotta meg egyhangulag és nagy lelkesedéssel. Potsa Gyula megköszönve a bele helyezett bizalmat, az elnöki széket elfoglalta s az ő vezetése alatt megválasztottak alelnökké: Imecs János altorjai, Tamás Elek közdiszentleleki földbirtokosok, jegyzőkké Fekete András és Bardócz Mihály. Az alakulás megtörténte után következett a gyűlés legfontosabb teendője: a képviselőjelölés. Két jelöltről volt szó: Béli Tivadar, bodolai nagybirtokos, a lemondott képviselő édes atya, és Dr. Sinkovits Ottó szentkatolnai nagybirtokos és vármegyei közgazdasági előadóról. Mindkettőnek tekintélyes számu hívei voltak. A közgyűlés végre is, a párt egységére, egyöntetű működésére való tekintettel — a Dr. Sinkovits Ottó vissza lépése folytán — a Béli Tivadar személyében állapodott meg, Béli Tivadar megköszönve a jelöltetést, rövid, de tartalmas beszédben megjelölte álláspontját, lelkesen emlékeztetve meg a szabadelvű párt s kormány nagynevű vezéréről: Széll Kálmán miniszterelnökről. A programbeszéd a jelenvolt választókra kellemes hatást gyakorolt s annak benyomása alatt az értekezlet azonnal üdvözlő sürgönyt küldött Széll Kálmán miniszterelnöknek. Gyűlés után mintegy 80—100 terítékű ebéd volt ugyanesak a „Millennium” vendéglő nagytermében, a hol számos poharköszöntőben éltették Széll Kálmán miniszterelnököt, Potsa József v. b. t. t. főispánt, Béli Tivadar képviselőjelöltet, Potsa Gyula pártelnököt, a párt új tisztviselői karát. A sok szép poharköszöntő körül különösen ki kell emelnünk a Béli Tivadaré, ki Széll Kálmánra mondott tartalmas beszédéért hosszas és lelkes eljenzésben részesült. Még sokáig együtt voltak a tekintélyes választók, kiknek szívesen óvációja között távozott haza az új képviselőjelölt, kiknek megválasztatásához a legszebb reményeket fűzik.

A románok és magyar nyelv.

— Két ezikk. —

I.

(Dsk.) Gyakran lehet olvasni egyes hírlapokban, hogy a románoknak a műveltebb osztályhoz tartozó egyeniségei folytonos agitálással idegenítik el a román szülőket a magyar tannyelvű szülőktől. Fölteve, hogy a románok meg akarnak és meg is tudnak felelni azoknak a követelményeknek, melyeket államiságunk törvényei az összes honpolgárok egyenlő köteletségévé tesznek, s alája vetik magukat azoknak a kívánalmaknak, melyeket a nemzetiségnek saját jól felfogott érdekeiben egyes törvényeink kijelöltek: nem emelhetünk vádat az ellen, hogy gyermekeinket saját intézeteikben nevelik.

Föltevéseinkhez azonban sok szó fér, s így nem lehetünk indifferensek az iránt, hogy nem magyar ajku polgártársaink mily befolyást tanusítanak gyermekeinek a magyar tannyelvű iskolák látogatásában. Ezért a nemzetiségek lakta vidékek a kormánynak kiváló figyelmét s helyenkint különös gondozást igénylik.

Mielőtt egy pár üdvös és könnyen kivihető teendőre mondanók el nézeteinket a fennebb említett agitálással kapcsolatban lévő némely adat és megfontolásra érdemes körülményről akarván említést tenni.

Az idevágó biztosabb adatokat azok a tanintézetek nyújtják, melyek vidéken a románok nagyobb számban vannak. S ha épen arról akarunk meggyőződni, hogy mennyiben vonják el a román agitátorok fiaikat a magyar tannyelvű intézetek látogatásától, az erről tanuskodó adatokat aligha szédhetnők illetékesebb helyről, mint a tribunisták és memorandisták főfészkeiből, arról a helyről és környékről, hol hosszú ideig zavartalanul tartották a különféle „comité”-kat s más különböző című és jellegű gyűléseiket: Nagy-Szebenből.

A románok — egy néhány helység kivételével — elenyésző csekély számban vannak városokban, kis és nagy község ellenben sok van olyan, hol tulnyomóan vagy épen kizárólag ők laknak. Tehát, a hol nagyobb tömeg — vagy mondjuk a románság — van, ott az agitátorokat a papok, tanítók s talán még a jegyzők személyében kereshetjük. Ezekre pedig nem egészen illik a vád, hogy a román tanköteleseket a magyar iskoláktól elvonni iparkodnak,

vagy ha igen: úgy első sorban a pópák s utánok az említettek maguk vizet prédikálnak hűveinek, s ugyanakkor velük együtt bort isznak. Kell-e erre eelatanibb bizonyíték annál, hogy a román papok, tanítók, községi- és közjegyzőknek egész serege tanítatja nagyreményű fiait a nagyszebeni magyar állami elemi iskolában, honnan folytatólag az ottani állami főgymnasium veszi át őket.

Az évenként kiadott iskolai értesítvények statisztikai részéből látjuk, hogy a nagyszebeni állami elemi fiiskolában, bár a megnyitás első évében egy növendék sem volt, az ezutáni években fokozatosan annyira növekedett ezek száma, hogy az utolsó tanévekben a mintegy 300-ra menő összes és általános számok harmadát tették. A Szebenmegyében lévő szászsebeni állami fiiskolában — az utolsó 3 év átlagát véve alapul — a román tanulók az összes számnak 72%-át tették.

Természetes, hogy ezek az adatok a vidék nagyobb számu nemzetiségi számarányának nem felelnek meg; s ha azt a körülményt is tekintetbe vesszük, hogy a nagyobb intelligenciával bíró vidékek szokták az elemioknál felsőbb tanintézetek növendékeinek nagyobb számát adni: akkor is elvitázhatlan, hogy a magyar nyelv nem foglal el olytér a nemzetiségek közt, melyet államiságunk és törvényeink megkövetelnek. Nem vitatjuk, vajjon maguknak a nemzetiségnek vagy az államnak áll-e első sorban érdekében a magyar nyelv minél gyakoribb használata és terjedése. Annyi bizonyos, hogy az állam nyelve, melynek elsajátítása mivel sem kevésbé fontos a nemzetiségre, mint az államra nézve; mindkettőre kötelességet szab. S a kettő közül melyik követ el kötelességei teljesítésében mulasztást? Mindkettő. Első sorban a nemzetiségek, s bizonyos mértékben a mellékaljtokkal ellátott törvényeink úgy, mint a szigorú rendeleteink kellően ellen nem őrzött végrehajtása.

Adataink és észrevételeink hazánk különféle nemzetiségi lakta vidékére is könnyen alkalmazhatók. Szebenmegye és a környéke kétség kívül elől áll azon helyek között, hol legtöbbet tudnak tenni a magyarnyelv el nem sajátítására, különösen a románok. A nagyszebeni gör. kat. praeparandia valószínűs dynamiombókat ereget évenként az állam nyelve ellen az által, hogy saját intézetéből kikérült tanítóival ársztja el a vidéket. Ez magában még nem volna baj, ha ellátná őket fontos hivatásuk lelkiismeretes kötelességérzettel és a szükséges tudnivalókkal. Az ilyen képezdék a növendékek felvételének első percétől megszakítás nélkül szakosított és lelkiismeretes ellenőrzés alá kellene helyezni. A 15 évet betöltött (ez alól a törvény nem ad kivételt) növendéket az írás és olvasás némi tudományával a tanítójelöltek sorába helyezi. Az igaz, hogy a törvény megengedi a félévételi vizsgálatot is, ha nincs legalább négy középiskolai osztályról szóló bizonyítványa, s ha egyúttal ki is jelöli, mit és mely tárgyakból mennyit kell követelni, arról még ez ideig nem tudunk tenni, hogy a régi mérték maig is szerepel és sokan szeretik szándékos és nem szándékos tévedésből a rőf és font számait a méter illetve kilogramm rovataban jegyezni.

Rövid idő alatt kész a quasiparítás. Ha ide vesszük a különböző felekezeti tanító képezdékhez a maguk hatáskörében végzett házagos és felületes munkáját, megkapjuk egyik magyarázatát annak, hogy egy pályán sines egyenlő értékű oklevél mellett annyiféle tehetség, mint hazának tanítói karában. Több állami népiskola tanítói is fedeztek fel már nem egy olyan kollegát, kiket egy pár év előtt — nem is gyanítva intenciójukat — 13—14 éves korunkban a magyar nyelvtan minden ismerete nélkül vettek föl tanítványaik közé s 1—2 évi tanulásuk után az őket megillető bizonyítványokkal bocsátottak el.

Képzeltetni, mily kezekbe jut némely vidéken az oktatásügye és a magyar nyelv. Az e fajta nemtői közoktatásunknak házagos ismereteik mellett, elég alkalmasok arra, hogy felsőbb utasításra ellenszenyüket a magyarok és magyar nyelv iránt már a gyermekkorba beplántálják. S mint említém fiaikat egyidejűleg mégis elküldik a magyar tannyelvű iskolába, mivel belátják, hogy ezek nélkül Magyarországon kiképeztetéseket biztosítani nem tudják. Azt azonban nem látja be a laikus nép, hogy a vezetők sok kiadás és utánjárásból menthetnek meg, ha iparkodnának tanítóikkal s a különben vasszor-

galmu fiaikkal az állam nyelvét már a népiskolában megkedveltetni s tudásának alapját némileg már itt megvetni.

Adományok a kézdívásárhely-kantai főgymnasiumra.

Almás és Lemhény községek képviselő testülete 24 számú ívén: Szántó Károly 2 korona. Dénes Béla 1 korona. Keserő György 10 fillér. Prop-per Bernáth 1 korona. Lukács Tódor 20 fillér. Bálinth Gyula 30 fillér. Kádár János 1 korona. Dénes Imre 1 korona. Opra György 20 fillér. Összesen 6 korona 80 fillér.

Benke Gyula orsz. képviselő 17 számú ívén: Benke Gyula 200 korona.

Bogdán Emilné 67 számú ívén: Bogdán Emilné 2 korona. A SzékelyNemzet szerkesztősége által Zakariás János brassói ügyvéd 40 korona. Vajna István árvaszéki ülnök 83 számú ívén: Vajna István 50 korona.

Ozsdola község jegyzője 1921 szám alatt bejelenti, hogy a kantai gymnasiumra 1902. évtől folyólag 1899. évi október hó 24-én tartott képviselői ülésében 800 koronát szavazott meg. Ezen községi képviselői határozat a vármegye 1899. évi december 29-én tartott ülésének 732 jkvi. száma alatt jóváhagyatott.

Bélafalva község képviselője 1900, 1901, 1902 megajánlott 20—20 koronát évenként; Összesen 60 koronát. Császárs Károly róm. kath. lelkész 97 számú ívén: Császárs Károly 4 korona Buzás János 1 korona. Török Albert 1 korona. Összesen 6 korona.

Almás község adakozott 400 koronát négy év alatti befizetési kötelezettséggel.

Id. Tompa Miklósné kisborosnyói 68 sz. ívén: Id. Tompa Miklósné 2 korona. Morik Lajos bartóhi 98 számú ívén: Morik Lajos 2 korona. Potsa József háromszékvármegyei főispán v. b. t. tanácsos cs. és kir. kamarás ur 2000 korona. Hilib község képviselő testülete 29 számú ívén: Hilib község 10 korona. Vajda Lajos 2 korona. Szalai András 1 korona. Gál Dénes 2 korona. Összesen 15 korona. Haraly község képviselő testülete 32 számú ívén: Haraly község 100 korona. Fejér Árpád 10 korona. Finta Antal 2 korona, Fejér Ödön 2 korona. Összesen 114 korona. Imecsfalva község képviselő testülete 33 számú ívén: Imecsfalva község 20 korona. Bors László imecsfalvi 52 számú ívén: Bors László 4 korona.

Kelt Seps-Szentgyörgy, 1900 december hó 5-én.
Potsa József.
főispán.

Ujdonságok.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Fodor Sándor, sepsiszentgyörgyi kir. járásbírói irnokot ugyanoda segédtelekönnyvezetővé nevezte ki.

— Új főispán. A hivatalos lap decz. 14-iki száma közli, hogy a király Gróf Lázár Istvánt, kolozsvármegye ifju alispánját kinevezte Brassóvármegye főispánjává. A hivatalos lapnak ugyane száma közli Beldi László kinevezését segesvári főispánná.

— Két szívű ember. Berlinben e hét elején öngyilkossá lett Baumann Lajos tanár. F. hó 11-én boncolták föl a klinikán. A boncolás érdekes dolgot hozott napvilágra. Az öngyilkos tanárnak két szíve volt. Az egyik teljesen kifejlődött, a másik kores.

— Bucsú az iskolától. Megható jelenet folyt le f. hó 15-én délelőtt a kézdívásárhelyi polgári leányiskolában. Az iskola egyik legkiválóbb tanára: Wertán Emilia, férjhez menetele folytán lemondván állásáról, tanítványai és tanártársai bucsút vettek tőle. Előbb Balázs Márton igazgató intézett az összes tanulók jelenlétében a tanártestület nevében szívből a szívhez szóló beszédet, melynek hatása alatt szem alig maradt szárazon. Utána a leányok nevében Kiss Margit IV. o. tanuló mondott hálás köszönetet a jó tanítónéninek, a ki egész elérzékenyülten, egy pár szóban alig tudott a válás fájdalma okozta érzéseinek kifejezést adni. Végül egy nagyon értékes emléktárgyat adtak át távozó tanítónőnek, kinek szakavatott működése jelentékeny nyomokat hagy hátra az ifju intézet történetében s méltán fogja fölkelteni az aggodó szülők lelkében azon kérdést, hogy vajjon akad-e méltó utódja? Magunk részéről is szívből mondunk Isten hozzádat a derék tanügyi munkásnak, óhajtvá, hogy a mily

szeretettel és jóindulattal nevelte, oktatta serdülő leányainkat: olyan boldog és szerencsés legyen élete minden percében.

— Elhunyt altábornagy. Futásfalvi Török Ferencz nyug. altábornagy, a csendőrség első főfelügyelője, f. hó 9-én, 68 éves korában, egy héttel később Márta leánya elhunytá után, jobblétre szenderült. Temetése nagy katonai fényvel és pompával f. hó 11-én történt meg. Benne a székelység azon hű fiai egyikét vesztette el, a kik a székely névnek magas állásokban dicsőséget szereztek. Nyugodjék csendesen.

— Halálozások. Karatnai Bodó Jenő, kézdívásárhelyi szeszifőző f. hó 10-én hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. — Möller Ede, brassói apátplébános, a Ferencz József rend lovagja f. hó 6-án élete 78-ik évében tüdőgyulladás következtében meghalt. Temetését Pál István apátkanonok végezte f. hó 9-én. — Fejér József kereskedő 47 éves korában meghalt. Az elhunytban Dr. Fejér Dávid hírneves orvos testvérét gyászolja.

— Közgylőések. Városunk, két derék, humanus intézményét: a háromszékvármegye „Erzsébet” árvaleány nevelő-intézetét és a kézdívásárhelyi „Stephanie”-menedékházat fenntartó jótékony egyesületek f. hó 16-án vasárnap délután 1/2 órákor fogják az évi beszámoló közgylőéseket az árvaház helyiségében megtartani. A közgylőéseket ez intézetek alapító elnöke: a lánglelkű Szentkeresztly Stephanie bárónő urhölgy fogja az ő szeretetre méltó tapintatával vezetni. Hiszszük, hogy mint régebben úgy ez évben is számosan fogják a szeretet munkájának beszámolóját meghallgatni s ezáltal kifejezést adni a nemesszívű Bárónő iránt osztatlanul érzett őszinte hálának és ragaszkodásának.

— Felhívás adakozásra. „A mit a szegényeknek adtok az én nevemben annyi, mintha nekem adnátok”, mondá az Üdvözítő. Kézdí-Vásárhely városnak és vidékének nagy lelkű áldozatkész közönsége áthatva az Üdvözítő ome szavainak szellemétől dicsőre méltó buzgalmat fejt kiama kegyeletos szokás gyakorlásában, hogy „Stephanie” menedékházunk gyámoltalan öregei és „Erzsébet” árvaleány nevelő-intézetünk növendékei részére karácsonyi ajándékokat küld a szegény öregeknek és árváknak örömet szerezni és sorsukonoz által is enyhíteni igyekező. Közeledvén a szeretet magasztos ünnepe, a karácsony, ama bizalomteljes kérésrel fordulunk a t. közönséghez, hogy eddigi kegyeletos szokásához hű maradvá, szíves adományával nevezett intézetek karácsonyfájához járulni kegyeskedjék. Az adományok melyek hirlapilag nyugtázva lesznek, a menedékház részére Benke Pálné alelnökhöz az árvaház részére pedig Nagy Károly igazgatóhoz küldendők. Kézdí-Vásárhelyt, 1900. decz. 14-én. Br. Szentkeresztly Stephanie, a nevezett intézetek elnöke. Dobay János a nev. intézetek titkára.

— Nem engedi össze gyűjteni. Egy vidéki nyomdász a kerülete országgyűlési képviselőjét, le akarta maga iránt kötelezni s e szándékától vezéreltetve, ama kéréssel fordult hozzá, hogy a képviselőházban elmondott nagyobb beszédeit össze gyűjttesse és könyv alakban kiadhasa. A nyomdász erősen hangsúlyozta, hogy az összegyűjtött beszédek a választókra igen nagy hatást tesznek, mert csak így győződnek meg igazán arról, hogy a nagyságos ur a Házban milyen nagy arányu működést vitt véghez. E kérésre a képviselő azt válaszolta, hogy országgyűlési beszédeinek összegyűjtését és kiadását nemcsak meg nem engedi, de az ellen a leghatározottabban tiltakozik, meghagyván, hogy még halála után se adassanak át a nagynyilvánosságnak. A nyomdász ez a válasz nemcsak meglepte de bosszantotta is, mert a beszédeket lemasoltatta s a szedéshez készen tartotta. Hogy azonban némi kárpótlása legyen, (vagy hogy a keserűségét meg növecsse), hát arra szánta el magát, hogy a beszédek, elolvassa, amit aztán meg is cselekedett. Ily módon azután két dolgot tudott meg. Azt, hogy a képviselő ur csakis a költségvetési vitában vett részt, az általános résznél és hogy tíz esztendő óta minden alkalommal ugyanazt a beszédet mondotta el, rendkívül lényegtelen és kis változtatással. Rájött azután még arra is, hogy Bánffy idején, a nagy obstrukciós vitában a képviselő három óriási beszédet tartott. Mindegyik beszéd három-három óráig tartott, de egyik sem állt másból, mint a többször elmondott költségvetési beszédből. Ezt az obstrukciós üléseken egyfolytában háromszor mondotta el. Ha bevégezte, újra kezdte s ha megint bevégezte, ismét előlről fogott hozzá. Az üléseken jelenlevők természetesen zajongtak, diskuráltak s az obstrukciós beszédre senki sem figyelt, amiből önként következik, hogy a költségvetést bíráló beszédet negyedszer is elmondhatta volna, sőt ötödször is hozzá kezdhett volna. Mindezek után igen könnyű megérteni, hogy Magyarországon miért jelenik meg oly kevés összegyűjtött képviselőházi beszéd s hogy miért kelt szenzációt egy-egy néha kiadásra kerülő olyan kötet, mely valamelyik honatya összegyűjtött országgyűlési beszédeit tartalmazza.

HIRDETÉSEK.

571—1900. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel köz irré teszi, hogy a közdi-vásárhelyi kir. járásbíróság 1900. évi V. 391. számú végzése következtében Dr. Balogh Vendel ügyvéd által képviselt Robei és Társai cég javára, Márkosfalvi Forró Albert ellen 528 K. 70 f. s jár. erejéig 1895. évi nov. hó 5-én foganatosított kielégítési vég-rehajtás útján foglalt és 25 koronára becsült következő ingóságok u. m.: Forró Albertnél ökrök, lovak, serté-sok, 40 hektó törökbuza, gyapjufésülő gép, triór rosta; Koos Andrásnéval lovak, bivalak, szekerek, sertések és 30 hektó szemes törökbuza, ökrök, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíróság 1900. évi V. 391. számú végzése folytán 528 korona 70 fillér tőkekövetelés, ennek 190... évi napjától járó % kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen korona fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Márkosfalván a helyszínén leendő esz-közlésére 1900. évi december hó 19-ik napjának d. e. 10 órája határ-időül kitűztetik és abhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hi-vatnak meg, hogy az érintett ingó-ságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében kőspénz-fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingó-ságokat mások is le és felülfoglaltat-ták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102 §. értelmében ezek javára s elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhelyen, 1900. évi nov. hó 27-dik napján.

(133. 1—1.) **Kakutsi Ádám,**
kir. bírósági végrehajtó.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre beindított könyvnyomdája, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdí-Vásárhelytt.

Nagy választék minden-műirodák, noteszek, tol-lak, tollszá-rak, és tinta-tartókban.

Dusraktár is-kolák részé-re színes viz-festék, radir-gummi, rajz-papír és rajz-szettekben.

Könyv-nyomda!

Nagy nyom-tatvány rak-tár községek, egyházak, is-kolák és ügy-védi irodák részére.

Mindenmü bekötött üz-leti könyvek nagy választékban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, falragaszok, bár-czakönyvek, számlák, üzleti- és névjegykár-tyák, levélfejek, levélborítékok réznyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legjutá-nyosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, köriratos, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktárt tartok. A közigazgatási nyomtatvány-akat készpénzfizeté mellett mélyen leszállított áron állítom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD” politikai, közgazdasági, társadalmi és szép-irodalmi hírlapra előfizetéseket bármely idő-ben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., félre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyom-tatvány szállítója.

Különleges-ségek lov el papirok, név-jegyek, me-nyegzői és eljegyzési kártyákban.

Iskolák ró szére min-dentféle írkák, gyakorlatok, e-yenes és háromszögü-vona'zók.

Papírke-reskedés!

Könyvek, fü-zetek, folyó-iratok bekö-tése a legol-csóbb áron eszközölhe-tők.

Folyóiratnak megende-lése a legna-gyobb száza-lék leenge-déssel vállal-tatik el.

999—1900. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közírré teszi, hogy a k.-vásárhelyi kir. járásbíróság 1900. évi V. 200 számú végzése következtében Dr. Balogh Vendel ügyvéd által képviselt Lakos Nándor javára Forró Albert márkosfalvi lakos ellen 140 korona — fillér s jár. erejéig 1900. évi július hó 3-án foganatosított kielégi-tési végrehajtás útján foglalt és 1220 koronára becsült következő ingó-ságok u. m.: egy vasas lészekér, lovak, 25 drb sertés, két darab gyapju fűsülő gép mangorlókkal nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíróság 1900. V. 200. számú végzése folytán 140 korona — fillér tőkekövetelés ennek, 1899. évi december hó 15 napjától járó 6 %

kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 79 korona — fillérben biróilag már megállapított költségek ere-jéig Márkosfalván a helyszínén leendő eszközölésére 1900. évi deczem-ber hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és abhoz a venni szándékozók oly megjeg-yzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingó-ságokat mások is le és felülfoglaltat-ták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdí-Vásárhelytt, 1900. évi november hó 30-ik napján.

(134. 1—1.) **Kakutsi Ádám,**
kir. bírósági végrehajtó.

Csak ezzel a tör-vénysz. bej. védő-jegygyel valódi.

LONDON, Chief Office 8. W. 48 Brixton Road.

Főraktárak: Burmann, Angol India. Agen. Zágráb.

Algier. Amsterdam, H. Sanders, Rokin 8.

Basel. Szt. János gyógy-tár, W. Kraus. Belgrad.

Nikola A. Delini, gyógytár Mihály. Fejételemben. Központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Polgár. Brüssel. Pharmacie Ch. Delacroix & Co. Budapest. Török J. Dr. Egger L. és J. Cairo.

Cőlin A. Rn., N. N. Debrecen. Eich, Luxemburg. Schmidt P. győgyss.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált) az egész világ kedveli és mindentűt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvény-széknel bejegyzett „apaca”-védőjeggyel van ellátva. Főfelmulhatatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is ki-tűnően hat és sebet gyógyít. Egy próbát meg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcső

(csodakenőcsőnek nevezik) utólrhetetlen szívó erejű és gyógyíthatatlan. Operá-ciókat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőc-sővel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott onco-szt, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyó-gyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyíthatatlan min-dentféle seb gyógyításánál.

Próbát meg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánaotoktól és kerüljék az értékte-len, ugynevezett hazí kenőcsőket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Prograd, Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes má-velt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánaotát a törvény iltózi.

Issigao, Bordogne, Kopen-hága, fabrikon farma. Milánó, A. Bertoloni. Malmó, Serrige, Agot Lejonet.

Nantes, Pharmacie O. Produt. Nápoly. Palermo.

Paris, Pharmacie Gaspard, 1 & 2, Place de la Repu-blique, Phar-macie Desprey, 11, Rue des Francs Bourgeois.

Prága, Róma, Gorro, Arancia del Polidamas.

Bondu, Pharmacie F. Corroch. Sarajewo. Seeged. Temerrén.

Valenci. Valencia. Vienne. Zürich.

Csak ezzel a tör-vénysz. bejegyzett védőjeggyel valódi.